

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 772

van **BRECHT WARNEZ**

datum: 23 mei 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Aanpassing openbare verlichting - Lokale besturen

Lokale besturen kunnen hun openbare verlichting aanpassen om hun energieverbruik te verminderen. Dat doen ze door de verlichting te dimmen, te doven en te vervangen door ledverlichting. In de eerste plaats doen ze dat om hun klimaatdoelstellingen te halen, recentelijk vormden de hoge energieprijzen een grotere katalysator voor actie.

In het Vlaamse regeerakkoord werd bepaald dat tegen ten laatste 2030 alle openbare verlichting de transitie moet maken naar slimme ledverlichting. Fluvius heeft daarom aangeboden de palen en armaturen van de openbare verlichting over te kopen van de gemeenten en het beheer ervan volledig op zich te nemen. Naast het financiële aspect ligt het accent op 'ontzorging' van de gemeente.

De technologie van de openbare verlichting evolueert snel, en het beheer ervan wordt complexer. Dit is een opvolgvraag van schriftelijke vraag nr. 708 van 20 april 2022 aan minister Demir.

Gelieve de gevraagde gegevens in een Excelbestand weer te geven.

1. Kan de minister een overzicht geven van de steden en gemeenten die hun openbare verlichting dimmen? Graag een overzicht per provincie voor 2021 en 2022 met vermelding van de werkwijze van het dimmen, het aantal lichtpunten dat gedimd wordt en de respectieve energiebesparing, CO₂-reductie en een schatting van de fiscale kostprijs die werd uitgespaard.
2. Kan de minister een overzicht geven van de steden en gemeenten die hun openbare verlichting doven? Graag een overzicht per provincie voor 2021 en 2022, het aantal lichtpunten dat gedoofd wordt en de respectieve energiebesparing, CO₂-reductie en een schatting van de fiscale kostprijs die werd uitgespaard.
3. Weet de minister of de lokale besturen ongeveer dezelfde modaliteiten hebben gekozen om hun verlichting te doven of te dimmen?
 - a) Passen de meeste besturen een gelijkaardige logica toe over de specifieke locaties waar ze hun lichten doven of dimmen?
 - b) Kunnen besturen, volgens de minister, van elkaar leren? Zo ja, worden modellen, werkwijzen, visies ergens gedeeld?
 - c) Bij de invoering van meer gedoofde lichten leefde bij sommige de vrees voor veiligheidsissues.

Heeft de minister weet van evaluaties in dezen? Zo ja, wat was daarvan de conclusie?

4. Kan de minister per provincie een overzicht geven van de steden en gemeenten die al omschakelden naar ledtechnologie voor hun openbare verlichting?
 - a) Graag een overzicht per provincie met vermelding van de stand van zaken (aantal lichtpunten led en aantal lichtpunten niet-led) en de respectieve energiebesparing en CO₂-reductie.
 - b) Het is de ambitie van de minister en de Vlaamse Regering om tegen 2030 de volledige omschakeling gemaakt te hebben naar ledtechnologie in de straatverlichting. In het antwoord op schriftelijke vraag nr. 708 herbevestigt de minister dat de ambitie wel degelijk zal worden gehaald.
 - i. In hoeverre zijn we nog steeds op schema om dat doel te behalen?
 - ii. Zijn er eventueel extra inspanningen nodig om de doelstelling tegen 2030 te behalen? Zo ja, welke?
5. Kan de minister een overzicht geven van de steden en gemeenten die reeds een samenwerking aangingen met Fluvius? Hoe evalueert de minister deze samenwerking?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Bart Somers (320), Zuhal Demir (772)

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 772 van 23 mei 2023

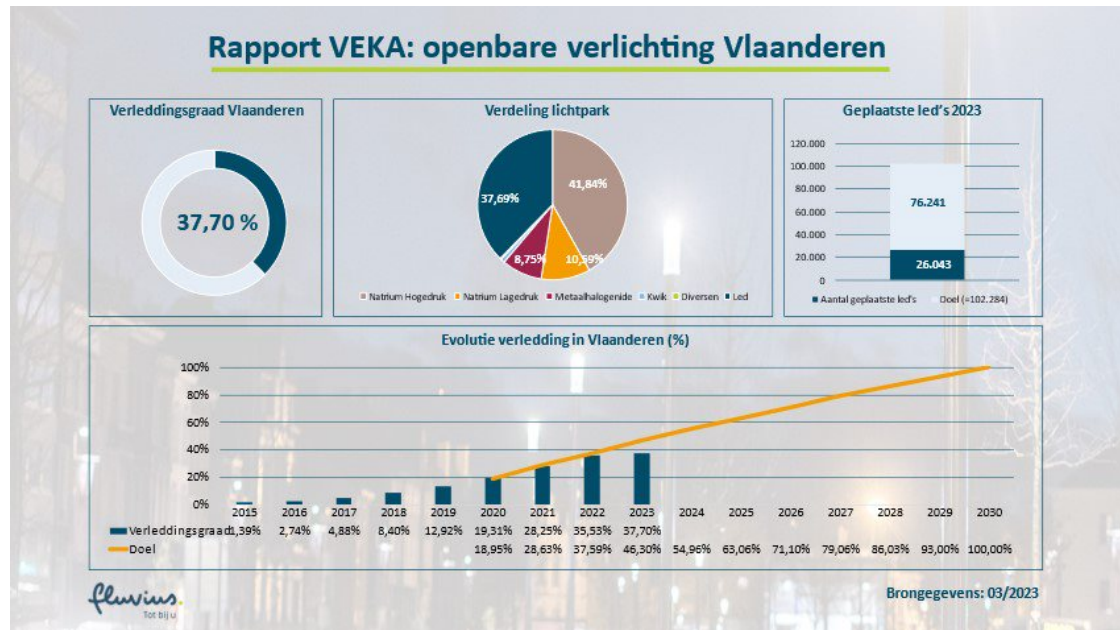
van **BRECHT WARNEZ**

- 1-2. In bijlage 1 vindt u een overzicht van de lokale besturen en het aantal lichtpunten dat wordt gedimd/gedoofd (zie tabblad 'Vraag 1 en 2'), alsook de impact op het energieverbruik (zie tabblad 'Energieverbruik'). Om de CO₂-reductie te berekenen, is uitgegaan van een klassieke energieproductie en is gerekend met een CO₂-reductie van 232gr CO₂ per kWh (cf. Synergrid CE4 – N35N). Dat resultaat vindt u terug in kolom P (tabblad 'Energieverbruik'). Sommige lokale besturen informeren Fluvius dat ze groene kWh aankopen (bv zonne- of windenergie) en er dus voor hen geen verdere vermindering van CO₂-uitstoot is. Gezien deze informatie onderdeel is van het energieleveringscontract bestaat daar geen overzicht van.
3. De lokale besturen hebben dezelfde middelen ter beschikking, maar de omstandigheden waarmee rekening moet worden gehouden (bv. grootstedelijke of landelijke omgeving, mobiliteit, milieu en omgeving, bedrijven,...) kunnen wel verschillen. De lokale besturen moeten in deze context een goede balans vinden tussen veiligheid, impact op mens en milieu en de nodige investeringen. Dit kan leiden tot een andere invulling van het beleid, al zijn er een aantal gemeenschappelijke elementen zoals inzetten op energiebesparing via dimmen en/of doven. Via onder meer hun netbeheerder krijgen de lokale besturen ondersteunende informatie aangereikt (normatief kader met de eisen waaraan verlichting moet voldoen, geschikte materialen, mogelijke brandprogramma's). Ook zijn er fora zoals het kennisnetwerk van de Vereniging van Steden en Gemeenten waarop de kennis kan worden gedeeld.

Bij het invoeren van de optie om meer lichten te doven, heb ik altijd gewezen op het element veiligheid: elke beheerder van lokale verlichting (zowel de lokale besturen als het gewest) moet de afweging maken hoeveel licht waar en wanneer kan gedoofd worden zonder onveilige situaties te creëren. Ik heb zelf geen directe feedback over veiligheidsissues gekregen. De provincie Vlaams-Brabant heeft een evaluatie uitgevoerd op basis van een bevraging van 23 politiezones. 18 politiezones melden dat zij 'eerder positief' adviseren m.b.t. het doven van de straatverlichting, tegenover 4 'eerder negatief'. Op basis van deze ene evaluatie lijkt het dat het doven van de verlichting in de vorige winter eerder goed verlopen is wat betreft veiligheid, en dat gemeentebesturen nu over meer informatie beschikken om hun beleid rond openbare verlichting verder te onderbouwen.

4. In bijlage 1 (tabblad 'Vraag 4') vindt u een overzicht van het aandeel ledtechnologie in het lichtpark van de lokale besturen. Wat de energiebesparing betreft, zie tabblad 'Energieverbruik' voor evolutie van het verbruik. Eind 2021 was de ombouw op schema ondanks de impact van de coronamaatregelen en de wereldwijde bevoorradingsproblematiek. Dit heeft ook in 2022 nog een impact gehad op de leveringen van de materialen en in combinatie met de effecten van kwaliteitsproblemen bij één van de belangrijkste leveranciers ervoor gezorgd dat de doelstelling voor 2022 niet volledig werd gehaald. Ondertussen werden deze problemen opgelost en is er via openbare aanbesteding een extra leverancier in het aanbod opgenomen waardoor de lichte achterstand wordt ingehaald. Het engagement is nog steeds om de verleding op tijd te realiseren. Hieronder vindt u een globaal overzicht van de voortgang in de verleding van de openbare verlichting van de lokale besturen in Vlaanderen.

Rapport VEKA: openbare verlichting Vlaanderen

Wat betreft bijkomende inspanningen kan er verwezen worden naar de jaarlijkse opvolging op de gemeenteraad in het kader van het Lokaal Energie en Klimaatpact. Zo bespreken 294 lokale besturen jaarlijks de verleddingsgraad richting 100% tegen 2030 ten laatste. Deze doelstelling wordt ook zichtbaar voor iedereen via het monitoringsplatform (Pactportaal).

- Alle steden en gemeenten werken samen met Fluviu; enkel het model is verschillend. Voor het overzicht van de lokale besturen die toegetreden zijn tot het aanbod licht als dienst verwijs ik u naar bijlage 1 (tabblad 'Vraag 5'). 271 lokale besturen zijn ingegaan op dit aanbod van hun distributienetbeheerder en maken zo gebruik van een gestructureerde en planmatige aanpak waarbij de financiële lasten van de verledning worden gespreid in de tijd. Het behoort tot de autonomie van de lokale besturen om de samenwerkingsvorm met Fluviu te kiezen.

BIJLAGE

[Gegevens openbare verlichting per gemeente, status 31/12/2022](#)